

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Egyben hához hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékra postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására
vagy megőrzésére nem vállal kötelességet.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, május 30.

Vámpolitikai következmények.

(K. Ö.) Mint ismeretes, az osztrák reichsrath az új közös autonóm vámtarifát letárgyalta és elfogadta. Minek tulajdonítható ez a nagy buzgóság, nem tudhatjuk. Hisz az osztrákok sohasem voltak az új autonóm vámtarifával megelégedve. Folyton azt hangoztatták, hogy a mezőgazdaság abban túlnagy védelemben részesül, tehát az osztrák ipar szemponjtól az el nem fogadható. A külön bizottságok pedig nem egy lényeges módosítást ajánlottak. Mindezek dacára Ausztria a vámtarifát hirtelenben letárgyalta és elfogadta.

Mi lehetett a célja vele? Valószínűleg Magyarországra valamelyes nyomást gyakorolni, mely a válság megoldását siettetné. Kifelé pedig dokumentálni, hogy Ausztria nem áll utjában a kereskedelem politikai vonatkozású ügyei tárgyalásának. Ausztriának ez irányu magatartása a válság kifejlődésére semmiféle hatással sem volt. És hogy mit szól Németország, mert annak szólt Ausztria akciója, Ausztria viselkedéséhez, nem igen érdekel, ha feltételezzük, hogy Németország tisztában van azzal a viszonytal, mely közöttünk és Ausztria között van, mely viszonytal a lényege az, hogy

Ausztria kereskedelem politikai vonatkozású dolgokban nélkülünk semmit sem tehet.

Eddig tehát rendben volnánk. Most azonban egy olyan felfogás kezd érvényesülni, mely talán mégsem felel meg a valóságnak. Az a felfogás t. i., hogy a vámtarifának az osztrák képviselőház által történt elfogadása által a döntés felé hatalmas lépés történt. Ez tehát körülbelül annyit jelentene, hogy az osztrákok bizonyos értelemben önzetlenül járnak el velünk szemben, csak hogy politikai jogaink kivívásában segítségünkre legyenek.

Mindenki óhajtja a válság megoldását. Gazdasági életünk már is súlyosan érzi a válság következményeit. Nincs munka, nincs vállalkozás. A munkanélküliek szövetkezve a nemzetközi szocialistákkal felhasználva a válságos időt állami és társadalmi rendünk ellen fordultak. Érdekképviselők sorjában a gazdasági élet sivárságáról panaszkodnak és segítségért könyörögnek. A válság megoldása tehát kívánatos és szükséges. Ha Ausztria ebben segítségünkre van, ez méltánylandó dolog és ezzel utóvégre csak meghálálja azt, hogy Ausztria alkotmányának kivívásában mi voltunk segítségére. A megoldásnak azonban a nemzeti jogok épségben tartásával kell megtörténnie. Lehet-e feltételezni, hogy Ausztria mellettünk van,

mikor arról van szó, hogy bizonyos politikai és gazdasági jogokat kivívjunk?

Azt kell tehát feltételeznünk, hogy Ausztria a vámtarifa elfogadásával zavart akar okozni. Oly vámpolitikai tények elé akar minket állítani, melyek érdekeinkre károsak. Szóval falhoz akar szorítani. Az egész dolog azonban tévedésen alapszik. Téves a kiindulás és téves a következtetés.

Ausztria eddig elfogadta a vámtarifát, mi nem Ausztria, legalább azt mondják, most Németországgal megindítja a kereskedelmi szerződéses tárgyalásokat. Mi ezt a vámtarifa elfogadása előtt nem tehetjük. Ausztria abban bizik, hogy Németország vele megkötí a szerződést, mi pedig szerződés nélküli állapotba jutunk.

Téves a kiindulás, mert Németország, ha külön Ausztriával fog tárgyalni, alapul el nem fogadhatja a közös autonóm vámtarifát. De ezt még kevésbé teheti Ausztria. Téves a következtetés, mert mi vagy a közös autonóm vámtarifa alapján tárgyalunk és kötünk szerződést vagy az önálló vámtarifának az alapján. Mindkét esetben, ha Németország elfogadható szerződést kínál, meglesz a német szerződés. Éppen csak az időpontra fordul meg a dolog. A jövő év március elseje rövid határidő, a mezőgazdaságnak adandó átmeneti idő is megfontolandó.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Tévedés.

Írta: Herczegh Dezső.

Esteledett. Mind sűrűbb és sűrűbb köd ereszkedett alá, mely nehéz fátyol gyanánt borítá az utcát, úgy hogy alig lehetett néhány lépésnyire látni.

Kovács János már egész nap oly különösen érezte magát, hogy szinte buskomorság vett rajta erőt.

— No és most haza ballagok én is — gondolta magában.

Bosszus volt, hogy üres zsebbel kelljen hazamennie. Egész nap nem keresett semmit, nem vették igénybe szolgálatait.

Midőn otthonára gondolt, az ő édes feleségét látta maga előtt — kis leánykájával szorgalmasan dolgozva.

Micsoda asszony. Az életének jó oldalát nem is ismeri, tán nem is tudná elképzelni, mert az ő élte csupán csak a gond, csak munka — nélkülözés volt.

Dolgozott reggeltől estig s sikerült — az utóbbi időben szorgalma, meg férje keresete

által; ki hordár volt — mint a hogy ő mondá — annyira vinni, hogy tisztességes lakást tartthattak, hogy nem kellett szűkölködniök semmiben.

Kovács igazán boldognak érezte magát, de hát nem boldogság ilyen feleséget birni? Önkénytelenül vizsgálgatni kezdé sapkáját: akár a vér, oly piros.

Hát még a gombok és a szám, csak úgy fénylenek a tisztaságtól. «540» mondá magában — sapkájának számát nézve és ez is feleségnek az érdeme. És aztán ábrándozott tovább. Látta már kis leánykáját.

Ugy látszik — gondolá — hogy az Uristen a sok rám mért csapás után — mégis megkönnyőrül rajtam . . .

Csak egy gondolat bántotta, nem hagyta nyugodni, hogy — nem keresett semmit, egyetlen, árva krajczárt sem. A jó embernek fájt a gondolat is, hogy eltöltött egy napot haszontalanul, hogy zsebre rakott kezekkel nézte amint többi embertársai munkáknak dolgoznak.

Amint ilyenképpen töprenkedve, még mindig a fényesen kivilágított kávéház előtt áll, szinte megijedt, midőn egy feltűnően elegánsan öltözött ember megszólította:

— Figyeljen barátom. Maga elviszi ezen levélkét Nagy János utca . . . 15. szám alá (különben is a borítékon állacsim) ott átadja De csakis önagyságának személyesen, érte? Válaszra nem kell várnia.

— Igenis

A fiatal ember átadta a levélkét és egy ezüst forintot nyomva a markába eltávozott.

A meglepett hordár egyideig a fiatal ember után nézett még érzé ruháinak finom hollottoro-illatát majd félhangosan ismétlé magában

— Nagy János utca, hisz én is ott lakom. Milyen véletlen szerencse. Akár csak ajándékba kaptam volna tőle e forintot, mert hisz ugyis arra megyek . . .

Zsebre dugta a levélkét és megindult a Nagy-János utca felé.

Csak mikor a nevezett utcát elérte, jutott eszébe, hogy megnézze a házszámot.

Egy gázlámpa felé tartotta és annak fényénél elolvasta a számot: 25.

— Csodálatos, én is ott lakom, ugyanabban a házban. És hangosan szeretett volna nevetni örömeiben, hogy ily könnyű szerrel jutott a pengő forinthez . . .

Csak most jutott eszébe, hogy illetlen volt

— A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre —

MITTEILER EDE

angol divatszabó-cég

☞ Szövetek és bélések méterenkint nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be. ☞

Nagyvárad,
Fő-utca.
(Uri Casinó-épület)
TELEFON 520.

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készíti **férfi öltönyöket**, s minden e szakba vágó ruhaneműeket. — **Női costümök**, valódi angol SZÖVETEK nagy választékban.

Valamelyes modus vivendi azonban megtalálható.

Ausztria vámpolitikai magatartása tehát éppenséggel nem zavar minket. Annál kevésbé most, hogy Kossuth Ferencz indítványára hozzáfog a képviselőház az önálló vámtarifa kidolgozásához.

A válság.

Tegnap délelőtt a kormány félhivatalos lapjának czélozgatásai ismét föllevenítették kissé a képviselőházban a Fejérváry-kombinációt. Nem hisznek ugyan most sem benne, de emlegetik, hátha mégis.

A tömérdek miniszterelnök-jelölt közé ma új név is került forgalomba: gróf Csekonic Endréé. Valószínűleg éppen olyan kevés alap, mint a többi, amely megelőzte. Gróf Andrássy Gyula korán bejött a Házba s a képviselőház folyosóján az ellenzéki pártvezérekkel beszélgetett.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, május 31.

A baloldalon még csak vannak telt padok, de a szabadelvűpárt sorai teljesen üresek. Tisza itt van az ülés eleje óta, de háta mögött alig ülnek tizen. Ugy hogy, ha nem volna a kisebb baj is nagyobb ennél, akkor báró Podmaniczky Frigyes megint felszólíthatná a párthiveit, hogy tessék bejárni a Házba, legalább a — dekorum kedvéért.

A mai ülés gerincze Polónyi Géza beszéde lesz, amelyben a horvát kérdéssel is le akar számolni. Valószínűleg beszél gróf Tisza István is s ezzel be is fejeződik a vita.

Az ülés különben háromnegyed tizenegy

órákor kezdődött. Az elnök bejelentette, hogy a kivándorlási bizottság megalakult. Felhatalmazást kér arra, hogy a técsői kerületben megajtendő választás iránt az előkészületeket teghesse. Napirend előtt Mezőssy Béla, akit kiküldtek a Radasics Jenő mandátuma ügye megvizsgálására, letette az esküt.

Az önálló magyar vámtarifa.

Polónyi Géza: Magyarország parlamentjében most alkotmányjogi peróchia folyik. Súlyos aggodalom fogja el, ha látja, hogy Tisza és Hieronymi a miniszteri székek antetoritativ tekintélyével foglal állást a többséggel szemben, amivel a külföldön azt a látszatot kelthetik, hogy az ő beszédek a hivatalos Magyarország megnyilatkozása. A feliratban az ország többsége nyilatkozik meg s ennek a kívánságaival szemben szegezi az érvelését a kisebbségi kormány. A többség vámterület elkülönítési politikája nem egyes osztályok védelmét, vagy propagálását czélozza, hanem az egész országnak kíván használni. Mióta a világ fennáll, minden állam önálló gazdasági politikát kíván folytatni s a vámszövetség csak kivétel. A vámterület elkülönítés nem függ össze a kereskedelmi politika irányával, mert ezzel épp úgy lehet legjobb kedvezményes szerződést kötni, szabad vagy védvamos politikát csinálni, mint a gazdasági szövetség mellett. A király kijelentette, hogy a vámterület kérdésében nem akar a törvényhozás akarata érvényesítése elé akadályokat gördíteni. Vajjon mi akkor a háttere Hieronymi különben is törvénytelen állá foglalatásának?

A zágrábi kereskedelmi és iparkamara legutóbb határozatot hozott, amelyben kimondja, hogy neki a közös vámterület a fontos, de ha meglesz az önálló vámterület, ők is el akarják különíteni magukat Magyarországtól. Hogy Horvátország külön vámterület gyanánt kezeltessek, arról épp oly kevésbé lehet szó, mint arról, hogy az 1868. törvény szerint joguk volna a hadseregben a nyelv megállapításához. A horvát közjogra az 1868. XXX. számú intézkedés szól a közös ügyekről, de Horvátország és Magyarország közt a hadseregek kérdésben paktum mód kevésbé jött létre, mert a horvát tartománygyűlésnek ezen ügy tárgyalásán hatásköre sem volt.

Polemizál Hieronymyval és lehetetlennek tartja hogy a miniszter a tárgyalás alatt levő indítványt elolvasta volna, mert akkor nem jutott volna olyan konkluziókra, amelyeneket tőle hallottunk.

A tarifa még magában nem szerződés, nem is kedvezmény és ezért indokolatlan és időszerűtlen az a sok aggodalom, melyet a miniszter hangoztatott ezekre vonatkozólag.

Azokat a törvénytelenégeket és mulasztásokat, amelyeket a kormány gazdasági téren elkövetett, jóvátenni és megvédelmezni nem lehet, mert az 1899. XXX. törvénycikk rendelkezésének kijátszása nemcsak ma, mikor kisebbségi a kormány, hanem akkor is, mikor még a többség a háta mögött ült, rut törvénytelen. (Ugy van! a balon.)

Az 1849. XXX. t.-cz. 4. szakasza utasítást tartalmaz a kormánynak a vámtarifa elkészítésére s méltán lehet sajnálni, hogy egy érvényben levő törvény rendelkezéseinek teljesítése alól kibukik a kormány. (Helyeslés balról.)

Idéz Széll Kálmán beszédeiből, melyet az 1890. XXX. törvénycikk alkotása alkalmából mondott s megvádolja. Lehet, hogy nem védte és nem védi meg a törvényt, mely az ő kormányelnöksége alatt hozatott. A szabadelvűpárt akkor tapsolt Széllnek s aztán megszegte szavát és a törvényt. Hogy mernek hát a szabadelvűpárt részéről minket szemfényvesztéssel vádolni, mikor az ő egész tevékenységük szemfényvesztés. (Helyeslés balfelől.)

Kimutatja az olasz és német kereskedelmi szerződések fogyatékosait s feltárja, hogy ezek a szerződések azonkívül, hogy törvényt sértenek, a magyar érdekeket a legteljesebb mértékben feláldozzák.

Hieronymi Károly: Hát dobják el a német szerződést, ha olyan rossz.

Báró Kaas Ivor: Önöket kellene innen először kidobni!

Polónyi Géza: Részletesen beszél a német kereskedelmi szerződésről. Kossuth indítványa a kormány hibáját jóvá akarja tenni s lehetővé kívánja tenni, hogy érdekeink a külfölddel és Ausztriával szemben megvédessenek. (Ugy van! a baloldalon.)

Tisza István gróf Polonyival polemizál.

azzal az urral szemben még meg sem köszönte senki a busása jutalmát . . . de hát oly hirtelen történt az egész annyira meglepődött, hogy csak akkor tért magához, mikor már az elment. Csak nem szaladhat utána.

A kapu elé ért. Felcammogott kissé fáradtan mert egész, nap talpon volt — az alsó emeletre, midőn előveszi ismét a levélkét «III. 15» áll rajta.

Micsoda talán nem jól láttam. Mégegyszer megnézte és megnézte 3.-szor . . . sokszor . . . végre nem is látta már. Elmosódott az írásszemel előtt.

Hogy lehet ez? Hiszen ott ő lakik ő egyedül, azaz — hogy a feleségével, még leánykájával. Szive hevesen dobogni kezdett. Nem az lehetetlen. Az az ur tévedett, mert ő náluk nem lakik senki. Se szobaur, se szobakis-asszony . . .

Ezer meg ezer, különbnél különb gondolat üzte egymást agyában s hirtelen szédülés fogta el s ha a falnak nem támaszkodik, úgy eldőlné, le a 3. emeletről . . . talán jobb lett volna . . .

Kezében görcsösen szorítá a levelet, azután hirtelen habozás nélkül feltörte a borítékot: — Ami neki szól, azt én is elolvashatom gondolá én izgatottan olvasni kezdett.

Sziveczkém.

Sietlek értesíteni, hogy elodázhatatlan ügyek

— sajnos gátoltak abban, hogy a rendez-vous-ra elmehessek.

Bocsánatodért esedezem, Olgácskán. Kérlek szépen édesem, légy szives, ha a lehetséges, holnap a szokott órában, rendes helyünkön jelen lenni.

Ölel

Károlyod.

Kovács a karfába fogódzott, hogy össze ne esszen, hisz ép legfájdóbb, helyen szívében érte őt a sors keze.

A felesége, kiről sohasem hitte volna, hogy képes őt megcsalni . . .

Most megsemmisülten állt itt, kétségbeesetten.

De hirtelen crót vett magán. Meg akarta tudni a tiszta igazságot.

Hátha a levél nem neki szól? Hátha az az ur tévedt? De nem, hisz világosan rajta van a cím és »Olgácskám« írja, hiszen ő is Olga, tehát csakis neki szólhat a levél.

Izgatottan nyitott he a kis szobába. Felesége még nem volt otthon.

Beburkolá kis gyermekét egy kendőbe, hogy meg ne fázzenek szegényke és megindult . . . kifelé . . .

Mert hát mit keresne ő itt? Hol semmi sem az övé. Hol megcsalták.

Eközben azonban hirtelen kinyílt az ajtó

és belépett a felesége, nagy csomaggal a hóna alatt — munkát hozott.

János amennyire szerette volna feleségét az imént otthon találni, ép oly rosszul esett neki, hogy most találkozzék vele. Leszámolt vele végképpen és nem akarta többé látni sem.

Bármint áhitozott a megcsalt lelke az imént boszuért, most még is zavarban volt és — szóltanul nyujtá át a levelet nejének.

Hadd olvassa ő is, győződjék meg a gyalóságáról s miközben neje elolvasta a levelet, izgatottan vizsgálta arcvonásait. Vajjon mit szól hozzá? . . .

Az asszony letette a levelet és kíváncsian kérde:

— Hogy kerül e levél hozzád?

Tettetés — gondolá — félre akarja őt vezetni.

— Hozzad volt címezve Egy fiatal ur adta át nekem: nekem, a férjnek, hogy vigyem a feleségnek . . . nyomorult . . .

— De János az Istenért csak nem gondol . . .

— Hallgass ordítá János — magad védeni. Megcsaltál, megbecstelenítettél . . . tönkretettél, . . . és most még el akarsz tagadni mindent . . . elámitani . . . hogy tovább üzhess becsstelen módodat?

Az asszony látta, hogy férje mind ingerültebb lesz. Elsápadt ajkai idegesen rángatóztak.

Üzletáthelyezés!

A n. é. közönség nagybecsű támogatását kérve vagyok Kérem a helyes címre figyelni!

Tisztelettel hozom a n. é. közönség szives tudomására, hogy az eddig a Fő-utcán, a gróf Bethlen-féle házban levő aranyműves- és vésnök-üzletemet a városi Bazár-épület színház oldali részére, a postai-gyűjtőde mellé helyeztem át.

Amidőn ezt szives tudomásul adom, egyben tudatom azt is, hogy mindennemű aranyműves- és vésnöki munkálatokat a legszébb kivételben, a legolcsóbb árszámítás mellett eszközölök

kiváló tisztelettel:

Sattler Zsigmond, aranyműves és vésnök.

Azt mondja, hogy az önálló vámterület kárára lesz Magyarországnak. Tíz éven belül nem lehet önálló vámtetület. Még olyan komoly politikusokra is mint Kossuth Ferencz, hazáruknak mondják azokat, akik meggyőződésből a közös vámterület hívei.

Az ülés vége fél 3 kor.

A pénzügyi bizottság ülése.

— Saját tudósítónktól. —

Nagyvárad város pénzügyi szakbizottsága tegnap délután ülést tartott, melyen igen sok fontos ügyeket vitattak meg.

Az ülés lefolyásáról a következőket jelenti tudósítónk:

Az ülésen *Rimler* Károly elnökle alatt jelen voltak: *Hoványi Gyula*, *Moskovits József*, *Hoványi Géza dr.*, *Molnár Imre dr.*, *Kurländer Ede*, *Dus László*, *Várady Zsigmond*, *Beczky Lajos*, *Juricskay Barna*, *Berkovits Ferencz*, *Mihelyi Adolf*, *Fleischacker Gyula*, *Steiner M. Albert*, *Ragány János*, *Papoczky Ferencz*, *Bordó Ferencz*, *Friedländer Sámuel*, *Balogh Döme* és *Lukács Ödön* előadó.

Az ülés megnyitása után *Lukács Ödön* tanácsos, előadó *Köszeghy József* főmérnök fizetési pótlékáról tett előterjesztést. A közgyűlés tudvalevőleg 2000 korona fizetési pótlékot szavazott meg a főmérnöknek, mely a közuti alpból lett volna fedezendő. A kereskedelemügyi miniszter azonban nem engedte meg a városnak, hogy a főmérnök fizetési pótlékát a közuti alpból fedezzék. Mivel a törvényhatósági bizottság már megszavazta a pótlékot, most már új fedezetet kell keresni a pótlék kifizetésére. Az előadó azt javasolja, hogy a főmérnök pótlékának fedezésére fogadják el a vízvezeték kibővítésére felvett összeget, melyből bőven jut a pótlék kiutalványozására. A bizottság egyhangúlag elfogadta az előadó javaslatát s így *Köszeghy* főmérnök 1904. január elsejétől számítandólag megkapja a részére már megszavazott fizetési pótlékot.

Kurländer Ede: Kérde, hogy a fizetési

Látszott rajta, hogy valami nagyot akar mondani, de nem találja a kellő kifejezést, majd egyszerre, kitörő sirással szólt:

— János és te képesnek tartanál engem ilyesmire?

János fölnézett rá. Mintha olvasott volna nevének könyvtől borított szép szemeiben s mintha mondaná: nem, nem tartalak erre képesnek.

De amint a levélre veté tekintetét, ismét ingerült lett.

— De hisz itt a bizonyíték, minden elled szól, meg . . .

— Miféle bizonyíték? szakítá őt félbe neje.

— Először is a levél, mely neked szól, ez csak elég kézzel fogható bizonyíték. Azután pontos címünk, meg *Olgácskám* . . . írja benne az az ur, kell-e még több? tekintetbe véve hogy nálunk senki idegen sem lakik . . .

— Ki mondja azt — vágott közbe az asszony — igaz, és azt még nem is tudhatod. A délután egy kisasszonynak bérbe adtam a »kis szobát« — talán . . .

János kezdett keresztül látni a szitán. Mélyen fellelegzett s csak ennyit mondott:

— Hála Istennek.

— Mondd csak — mondta az asszony szemrehányóan — és te igazán rossz asszonynak gondoltál?

János zavartan beszélt, hogy hát ilyen bizonyítékok . . . ilyen körülmények közt . . . stb.

Még mindig karján tartá kis leánykáját, most aztán levetkőzteté őt, mosolyogva szólt hozzá:

— Menj fiacskám, a mamuskához . . .

Künn az utcán pedig eloszlott a köd, tiszta lett az esti levegő, s feltűnt a hold alakja az égen, rendes kísértőtől ezer meg ezer csilgától körülvéve.

pótlék élvezése megszűnik-e a tisztviselők végleges fizetésrendezése után.

Rimler Károly polgármester: Természetesen.

Moskovits József kérde a polgármestert, hogy a tisztviselők fizetésrendezésének ügye milyen stádiumban van? A fizetésrendezésre égető szükség van, mert alsóbb fokozatban levő tisztviselők és a kezelő személyzet valósággal nyomorral küzd.

Rimler Károly: Köszöni *Moskovits* érdeklődését a tisztviselők helyzetének javítása iránt. Megnyugtatóan csak annyit mondhat, hogy a fizetésrendezésre vonatkozó munkálatok már annyira előrehaladtak, hogy legközelebb a közgyűlés elé lehet majd terjeszteni az erre vonatkozó javaslatot.

Hoványi Gyula: Csak ne a nyári hónapokban terjeszszék elő, mert akkor legalább 40 városatyja nem lesz Nagyváradon s így majd sokan nem szólhatnak a fontos kérdéshez. Szeptemberben lesz helye az előterjesztésnek.

Rimler Károly: Lehet, hogy még júniusban egy rendkívüli közgyűlést fogok összehívni, csupán a tisztviselők fizetésrendezésének elintézésére. (Helyeslés.)

Lukács Ödön előadó azután a város kisebb hivatalnokainak azt a kérelmét terjesztette elő, hogy tekintettel az óriási drágaságra és a rossz megélhetési viszonyokra, az idén is adjon a város a szerényebben javadalmazott hivatalnokainak drágasági pótlékot. A mult esztendőben 8 százalékos drágasági pótlékot adott a város, most azt javasolja az előadó, hogy adjanak 10 százalékos, mert most sokkal nagyobb drágaság van, mint a mult évben. A fedezetet azonban a megtakarításokban lehet találni, amiket a tisztviselők egyes dolgokon hajtának a városnak. Ha esetleg ez nem volna elég, akkor a drágasági pótlékot, mely összesen 5000 koronát tesz ki — függő kölcsönből fedezzék.

Dr. Friedländer Sámuel ebben a formában nem szavazza meg a kis tisztviselők kérelmét. Többet mint a mult évben adott, nem adhat a város. Nem igaz az, hogy az idén nagyobb drágaság van, mint tavaly. Részletesebb előterjesztést kér a drágasági pótlék összegének fedezésére nézve.

Hoványi Gyula a maga részéről még tíz százaléknál nagyobb drágasági pótlékot is megszavaz a tisztviselőknek, mert sokkal nagyobb most a drágaság, mint a mult évben. A tisztviselők megérdemlik a drágasági pótlékot, mire fedezetnek is kell lenni. Ha más fedezet nincs, ott van a kishivatalnokok becsületes, szorgalmas munkája, melylyel megtakarítják a városnak búsán azt a pénzt, melyet drágasági pótlékban adunk nekik (Élénk helyeslés.)

Rimler Károly: Higgyék meg bizottsági tagurak, kétszeresen megtakarítják a hivatalnokok azt a pénzt, amit a megélhetésük biztosítására áldozunk.

Kurländer Ede osztja *Hoványi Gyula* nézetét; de ha a tisztviselőknek drágább és nehezebb a megélhetés, akkor az adózó polgároknak is az. Hajlandó a tavalyi 8 százalékos drágasági pótlék helyett 10 százalékosat megszavazni, de csak majd akkor, ha erre biztos fedezet lesz. Egyelőre azonban egy fillért sem szavaz meg.

Friedländer Sámuel a szerényebben javadalmazású tisztviselőknek 25 százalékos drágasági pótlékot is megszavaz, de csak ha fedezet lesz rá. Fokozatosan kell a drágasági pótlék százalékokat megállapítani; a kisebb javadalmazású hivatalnokoknak többet, a nagyobb javadalmazásúaknak kevesebbet, vagy semmit.

Dr. Molnár Imre elfogadja az előadó javaslatát, mert ha a fizetésrendezésre kerül a dolog, akkor sokkal többet kell majd a városnak áldozni a tisztviselőkre. A fizetésrendezéskor nem 10, de 25 százalékkal fogják emelni a fizetéseket. A hivatalnokoknak addig is élni kellett; már pedig a mostani csekély fizetés mellett csak nyomoruságos küzdés az életük. Megszavazza a 10 százalékos pótlékot.

Moskovits József és *Várady Zsigmond* polemizálása után

Dr. Hoványi Géza szólt a drágasági pótlék megadása mellett. Ha feljebb emelik a

közköltőt a pótlékért, akkor a polgárok iparos és kereskedő része feljebb fogja emelni portékájának az árait és abból fedezi a kirótt terhet. Honnan éljenek a tisztviselők, ha a város nem gondoskodik róluk. A polgármester valamikor azt mondta, hogy le fogják a tisztviselők számát szállítani. Hozzá járulna ehhez a leszállításhoz, de csak ebben az esetben, ha a mostani tisztviselők azért nem maradnak kenyér nélkül. A kilépők helyét nem kell betölteni s így a megmaradt fizetésekből javíthatják a hivatalnokok fizetését.

A bizottság nagy szótöbbséggel elfogadta a javaslatot, mely szerint a tisztviselők 10 százalékos drágasági pótlékot fognak kapni.

A bizottság két kisebb jelentéktelen ügy tárgyalása után *Hillinger* Lipót a Fekete Sas bérlőjének ama kérelmének tárgyalására tért át, melyben a bérösszegeből 7000 korona elengedését kérte a várostól. *Hillinger* kérelmét azzal indokolja meg, hogy a bérletre ráfizet, mert a forgalom egy idő óta Ujvárosról Olasziba terelődött. *Ragány János* a kérelem elutasítását javasolta a bizottságnak.

Rimler Kéri a bizottságot, hogy fogadják el a tanács javaslatát, mert a város 2 és fél év múlva, ha a Fekete Sas újra fogják építeni, úgy is kárpótlást fog adni *Hillinger*nek.

A bizottság ezután a kérelemtől eltérőleg annak a vitatásába bocsátkozott, hogy mit építsenek a Fekete Sas helyére, ha azt lebontják. *Hoványi Géza* bazárt, *Hoványi Gyula* vigadót, *Molnár Imre* pedig vásárcsarnokot javasolt.

Beczky Lajos a vendégfogadó építése mellett foglalt állást, mert ugymond Ujvárosban nincs egy modern berendezésű szálló sem. 5000 korona bérelengedést megszavaz *Hillinger*nek, mert belátja, hogy a Kispiac forgalmának csökkenése óta ráfizet a bérösszege.

A bizottság egyelőre nem teljesíthetőnek mondotta *Hillinger* kérelmét.

A bizottság végül kimondotta, hogy a Széchenyi-téren levő magtárt elfogják adni.

Ezzel az ülés véget ért.

A városi tisztviselők fizetésrendezése.

Hogy Nagyvárad város tisztviselőinek és alkalmazottainak fizetését valamely irányban rendezni kell s hogy a fizetésrendezés a város érdekében halaszthatatlan — az már teljesen megérett kérdés.

A fizetés rendezést indokolja azon körülmény, hogy különösen a kisebb városi alkalmazottaknak oly csekély a fizetésük, hogy az a létminimumot is alig éri el, továbbá hogy a fizetések aránytalanok az előléptetés csekély — mi által a képzett egyének kerülnek a városi közigazgatást — az életviszonyok megdrágultak és különösen indokolja Nagyvárad város közönségének azon eminens érdeke, hogy közigazgatását javítva, képessé tegye azt a magasabb, fejlettebb igények és követelmények kielégítésére. Hozzájárul még, hogy ugy az államnál, mint a megyénél, sőt a magántestületeknél is jóval magasabban dotálják a hasonló minősítéssel bíró tisztviselőket.

A városnál az átlag évi fizetés 1200—1400 korona. A számtisztek 1000—1400 K, a rendőrbiztosok 1200—1400 K, az irodatisztek 1200 K, az adóvégrehajtók, becsüsök, irnokok, havidijas irnokok, utmester, közs. bir. végrehajtó stb. évi 600—1000 koronával vannak javadalmazva.

Az alszámvevő és a főszámvevő fizetése között 1200 K, az I. alkapitány és a főkapitány fizetése között 1400 K, a mérnök és a főmérnök fizetése között 1200 K, az I. aljegyző és a tanácsnok fizetése között 1000 korona különbség van és így tovább.

12 számtiszt közül 10 év alatt előlépett 3 (adóellenőr, alszámvevő és pénztári ellenőrré); 8 rendőrbiztos közül a fenti idő alatt előlépett 1 (rendőralkapitány); 7 irodatiszt közül 10 év alatt nem lépett elő egy sem.

Ilyen viszonyok mellett jó közigazgatást kivánni sem lehet.

Ha jól van fizetve a tisztikar, qualificált jó munkást kap a közigazgatás.

Három fizetésrendezési javaslat fekszik a tanács előtt. Az első a korpótlék, a második az osztályozás és a fizetési fokozat, korpótlékkal kombinálva, a harmadik pedig az általános 10 százalékos emelés.

A tanács régen kísérletezik és nem tud megállapodásra jutni.

Tény az, hogy a fizetésrendezés a városnál nehéz probléma és hogy ezen nehézséget főleg a személyzet nagy száma okozza. Nagyvárad város pénztárából ezidő szerint 553 egyén huz fizetést.

Természetes, hogy ilyen nagy számu személyzet mellett minden fizetésemelés végeredményében horribilis összeget tesz ki.

Tény az is, hogy a legtöbb város csekélyebb személyzettel képes közigazgatását ellátni, és talán még jobban, mint Nagyvárad.

Hogy többet ne említsünk, ott van Temesvár. A város közigazgatását 367 egyén látja el, igaz, hogy ebben a létszámban a tanács villamos-személyzet nem foglaltatik, de még így is nagy az eltérés. S az eltérés főleg a kezelő-személyzetnél mutatkozik: Annak a kulcsát kell tehát első sorban eltalálni, hogy lehet és ha lehet miképpen lehetséges a létszámot eszállítani?

Nagy vonásokban, törvényhozói szervezeti reform hiányában a következőképpen véljük megoldani a kérdést:

Mindenekelőtt az ügymenet és az ügykezelés egyszerűsítendő.

Ma majdnem minden ügyosztályban iktatnak, kiadmányoznak, irattároznak és tisztáznak. Ezen teendőknek a lehetőségig való centralizációja a személyzet nagyobb mérvű redukcióját eredményezné.

Az egyes ügyosztályok közötti írásbeli sürgetéseknek közvetlen elintézése és általában — a közbeeső intézkedéseknél — a közvetlenségnek a lehetőségig való behozatala.

A munkaerőknek a helyes beosztás, esetleg a hivatali órák meghosszabbítása által való — jobb, gazdaságosabb kihasználása.

Az elméleti qualificatio minden szervezett állástól szabályrendeletileg megkövetelendő. A gyakorlati képesség megszerzése végett pedig úgy a kezelő, mint a fogalmazó és gyakornoki személyzet a közigazgatás minden ágában beosztandó.

A napidijas rendszer megszüntetendő. Ez ideig szervezett állások nem töltetnek be takarékoságból — hanem napidijasokkal lettek pótolva. Ez a rendszer nem takarékoságot, hanem annak ellenkezőjét eredményezte. Ez idő szerint a városnál mintegy 70 napidijas van alkalmazásban.

Miután azonban a személyzet leszállítását — fennebbi módok mellett is — azonnal nem lehet végre hajtani, nem lehet a felesleges személyzetet azonnal elbocsájtani vagy nyugdíjazni, másrészt azonban, miután a fizetésrendezés már további halasztást nem tűrhet, ennél fogva a fizetésrendezést a lehető sürgősen dűlőre kell vinni.

Különben is maga a fizetésrendezés a leg-hatalmasabb factora a létszám leszállításának, mivel jó fizetés mellett kvalifikált emberek keresik fel a várost, nagyobb munkakedvvel és teljes munkaerővel szolgálják a közigazgatást, aminek az eredménye a több és jobb productio s hogy egyesek munkája feleslegessé is válik.

A fizetésrendezés pedig olyan legyen, hogy az ne sértse egyesek jogos érdekeit, mert az a tisztikarban elégedetlenséget kelt, — állandó jellegű legyen és teljesen kielégítő. Mindenesetre figyelemmel legyen a qualificatióra, az állással járó munkakörre, a felelősségre és szükséges, hogy egy bizonyos létminimum alapítassék meg, amelyen alól a fizetés ne szálljon.

Temesvárt ezen létminimum a tisztai segéd és kezelő személyzetnél 1500 kor. fizetés 400 kor. lakbér.

Ha mindez szem előtt fog tartatni, akkor elmondhatjuk, hogy Nagyvárad város jövő közigazgatását helyes alapra fektettük.

Veridicus.

UJDONSÁGOK.

Áldozó csütörtök.

Golgota és Olajfákhegye, halál és menyemenetel. Negyvenhárom nap előtt még ott állottunk fájdalommal szívünkben a Kálvária kinos keresztje előtt, aztán elmúlt három nap és a kereszt dicsőségesen ragyogott fel, a kereszt halottja dicsőséggel szállott ki sirjából és most, negyvennap után dicsősége teljessé lett, tanítványai szeme előtt az Olajfák hegyének legmagasabb pontján szállott fel a menyekbe, ott hagyva a kőben lábainak nyomát, intésül, hogy nyomdokait kell követnünk.

Thábor, Gulgota, Olajfák hegye, a Szentföldnek három legnevezetesebb halma. Előbb a földi dicsőség, aztán a kin és a keresztthalál végül a menyei megdicsőülés. Hü képe a földi életnek. Rózsa tövissel vegyest. Talán kevés rózsza és sok sok tövis, de utána vár reánk a boldogság, ha futásunkat jól végeztük, ha harczunkat jól harczoltuk, ha lelkünket áruiba embocsátottuk. Az Olajfák hegyén tanítványai szemeláttára ment fel a világ Üdvözítője az Ur Krisztus az örök Atya menyei birodalmába, oda vár Ő minket, tőlünk függ csak, hogy ha követni akarjuk. Az igazságért harczolva lehetetlen az igazság Istenével nem egyesülni a menyei boldogságban. Hol Üdvözítőnk a menyekbe szállt, Szent Ilona császárnő fényes templomot emelt, de a lábnymok fölött, az épületet betetőzni, vagy azokat mozaikkal elföldni nem sikerült. Ha e helyen egy kápolna és egy török mecset áll. Magyar nevét az ünnep, mely egyike a legrégebbeknek, onnan vette, hogy e napon végződik a husvétii áldozás és e napon tartják sok helyen a gyermekek első szent áldozásukat. Az ünnep alkalmából a székesegyházban ma csütörtökön reggel 9 órakor nagy mise és prédikáció lesz, utóbbi Pálffy Béla főreáliskolai hittanár tartja. Azonkívül a szokott órákban a plébánia templomokban is ünnepélyes nagy misek lesznek szent beszéddel. Nagyváradon a Szent Vincze intézetben tömegesen fognak ma áldozni a növendékek. Ujvároson pedig a Szent László plébánia templomban a községi iskolákban járó növendékek stb. járulnak első ízben a szentségekhez.

* **Keresztjáró napok.** Tegnap szerdán fejezték be a keresztjáró napi ájtatosságokat. A körmenet az ujvárosi Szent László-plébánia templomból a kapuczinus szerzet templomához vonult, ahol az ünnepélyes nagymisével Fetszer Antal apátkanonok végezte, dr. Lindenberger János theologiai tanár pedig egyházi szent beszédet mondott. A körmenetben tegnap is nagy számmal vettek részt a hivek továbbá testületileg a kath. tanintézetek.

* **A villamos vasut terve.** A villamos vasut építésének előmunkálatai gyorsan folynak. A nagyvárad városi vasut részvénytársaság folytatólag benyújtotta tegnap a tanácshoz a városi villamos vasut építésére vonatkozó terveket a kereskedelmi miniszterhez leendő fölterjesztés, s a jóváhagyása kieszközölése végett. A tervezetek a létesítendő villamos vasut vonalának helyszínrajzát, a vonalakon alkalmazandó váltónemeket és a központi telepen létesítendő magas építmények kivitele részletterveit tüntetik fel. Ha a miniszter jóváhagyása leérkezik, azonnal hozzáfognak az építési munkálatokhoz. Ha ily jól és gyorsan megy minden, úgy egy év múlva már villamos kocsikon közlekedünk a város főbb utain.

* Szent László napjának megülvése.

Megemlékeztünk már pár héttel ezelőtt arról, hogy a nagyvárad Katholikus Kör az idén s ezután minden évben nagyobb szabásu ünnepéssel hódol Szent László napján a nagy király emlékének. A rendezőbizottság tegnap gyűlést tartott s megállapította a június 27-iki ünnepély programját. Délelőtt a Kör tagjai testületileg vonulnak a székesegyházba az ünnepélyes nagy misére, 11 órakor pedig a gimnázium nagytermében a Kör matinével egybekötött díszközgyűlést tart, melynek műsorába az elnöki megnyitón kívül dr. Karácsonyi János káptalanunk legifjabb tagjának előadása, a székesegyházi énekkar három énekszámja és egy szavaltat van felvéve. Délután fényes junialis rekeszti be az ünnepséget a Püspöktúrdőben.

* **Utolsó májusi ájtatosság.** Lapuuk tegnapi számában jeleztük, hogy utoljára hangzik föl az ének: Menynek királyné asszonya... A tegnapi utolsó májusi ájtatosságban a Szent László-templomban dr. Vucskics Gyula tartott prédikációt. Közbe a koruson Marovitsné K. Erzsébet énekelte kellemes alt hangon az «Istentől megáldott» cz. egyházi éneket melyben orgona és hegedű kísérettel Resch Mihály irt. Az éneket orgonán Resch Mihály, az ifju kiváló zenetanár, hegedűn Huszár László közt. tan. kíséerte. A premontrai templomban Dencs János cz. kanonok tartotta a prédikációt nagy számu közönség jelenlétében.

* **A közigazgatási bíróság köréből.** Ő Felsége a miniszterelnöknek a minisztertanács nevében tett előterjesztésére Teleszky Ferencz és Szilassy Aladár közigazgatási bírósági ítélőbírákat ugyanezen bírósághoz tanácselnökké, dr. Stand Lajost, a Kuriához beosztott ítélőtáblai bírót, Simon Dezső kincstári jogügyi aligazgatót, Baróti Ede miniszteri tanácsosi címmel felruházott pénzügyminiszteri osztálytanácsost, Andreánszky Antal pénzügyminiszteri osztálytanácsost és Koczián Samu kir. tanácsos, vukovári pénzügyigazgatót a közigazgatási bizróságához ítélőbírákká nevezte ki.

* **Gyászrovat.** Daray Mátás nyug. plébánost, az egyházmegyei papság Nestorát tegnap délelőtt temették el nagy részvét mellett a Gilányi-sori gyászházból. A temetésen a közönség soraiban megjelentek: Vinkler József nagyprépost, cz. püspök, Laurán Ágoston pápai praelatus, protonárius, Bunyitay Vincze, Fetszer Antal, Bundala Mihály és Spett Cyula kanó-

Menyasszonyi kelengyék. Legjobb minőségű vásznak és siffonok, véggel és méterenként. Férfi, női és gyermek kész fehérművek, ugyszintén mérték vagy minta szerint is. Szőnyegek, tüggönyök, ágy- és asztalterítők. Paplanok és matracok, valamint mindennemű mosóárak, u. m.: kreton, batist, zephir és színes vásznak a legjutányosabb olcsó ár mellett beszerezhetők vagy megrendelhetők. Költségvetések, minták, ugyszintén 20 koronát meghaladó rendelések o o o o o vidékre bérmentve küldetnek. o o o o o

!!! Legmegbízhatóbb bevásárlási hely !!!

STROHMAYER PÁL áruháza

Telefonszám: 166. Nagyvárad, Szent László-tér 1. szám. Telefonszám: 166. az egész megyére. az egész megyére.

Szolid, olcsó szabott áruk.

nokok, Gábrily Lajos, dr Vucskics Gyula, Csicsay Alajos, dr Lindenberger János, Makkay József, dr Lestyán Endre, a papnevelő-intézet, és a várad-velencei zárda összes növendékei. A temetési szertartást Grócz Béla prépost-kanonok végezte segédlettel. Szertartás után a gyászmenet a Rulikovszky-utiközponti sirkertbe vonult, hol a megboldogult plébános földi po-rait örök nyugalomra helyezték.

Az Orsolya-zárda halottját, *Mater Mária Ursulát* pedig ugyancsak tegnap délután temették el a papság, a növendékek s a nagy közönség részvételével. A szomorú szertartást Vinkler József cz. püspök, nagyprepost a zárda gondnoka végezte segédlettel. Az elhunyt apácát nagy közönség kísérte az olasz-i temetőbe.

Mély részvétellel értesülünk arról a gyász-estéről, mely *Brém Lőrinczet*, a püspök udvari papját érte. Atyja, *Brém György* fényi bíró tegnap hosszas szenvedés után elhunyt.

* **Esküvők.** Kepes János m. kir. honvéd százados tegnap tartotta esküvőjét *Farkas Etelka* kisasszonnyal, Farkas posta-távirtda tiszt kedves leányával. — Ugyancsak tegnap tartotta esküvőjét *Márton László*, a honvéhadapród-iskola derék törzsrörmestere özv. *Harnis Gyuláné* szül. *Nagy Terézia* urhölgygyel. Az esketést a Szent László-templomban dr *Lestyán Endre* káplán végezte. Tanúk voltak: *Karger Sándor* és *Czeglédy Sándor*.

* **A vízvezetési főgépezés jövedelme.** A vízvezetési főgépezésnek, Tóth Istvánnak, tudvalevőleg több jövedelme van a szénmegtakarítással együtt, mint például a város polgármesterének. A tanács tegnapi ülésén szóba került ez a kérdés s az volt az általános vélemény, hogy az abnormis állapotot változtatni kell. Előzőleg már kimondták, hogy helyesebb kulcsot kell megállapítani s egységképpen 2456 koronát ajánlottak fel Tóth Istvánnak, aki ezt el is fogadta. A tanács tegnapi ülésén ezt az összeget is tulmagasnak találta s utasította a főmérnököt, hogy elfogadhatóbb összegben egyezzen ki a főgépezéssel, mert nem helyes dolog, hogy mint 1903-ban is, jövedelme jóval túlhaladja a polgármester fizetését.

* **Magyarország Japánnak.** Az a mozgalom, melyet Eötvös Károly indított az íránt, hogy a magyarok egy küldöttséget menesszenek Japánba, mely a mikádónak egy diszkardot adjon át, — napról-napra terjed és ujabban ismét sokan csatlakoztak a rendezőbizottsághoz. Ez a bizottság tegnap választmányi ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy annak idején a diszkardot vivő bizottság Togo tenger nagynak egy diszszáslót adjon át. A japánok fényes tengeri győzelme alkalmából Eötvös Károly üdvözlő táviratot küldött a bécsi japán követnek.

* **Tolvaj órasinas.** *Kepes Márton* óras már régebbi idő óta tapasztalja, hogy óraszerkezetek és hozzávalók jelentékeny mennyiségben tűnnek el. Végre is gyanút fogott *Grün Márton* nevű tanulója, akit panaszára a rendőrség bűnügyi osztálya előállított. A fiu kinél megmotozásakor négy nikkell órát és egy arany lánczot találtak, beismerte, hogy gazdától egész rakomány óraszerkezeteket és üvegeket hordott el. A lakására hordott eme zsákmányának jelentékeny részét a minap adta el *Ferderber Testvérek* Kossuth Lajos utczai órásczégnek. A kapott pénzből 10 korona még nála volt. Az enyves kezű fiut, miután itt lakó szüleinél rendes lakása van a rendőrség szabad lábra helyezte.

* **Hasonló lyókat . . .** Tizenkét évvel ezelőtt halt meg Angliában egy aggastyán, aki

21 millió korona vagyont hagyott hátra. A végrendelet végrehajtói 12 éven keresztül kutattak a törvényes örökös után. A tizenkétévi kutatásnak eredménye, hogy kisütötték, miszerint egy örökös él Durhám városában. Az örökös egy 74 éves hordár, aki nem is tudott rokona létezéséről s így annak haláláról. Az örökös 21 milliót s annak 12 évi kamatját kapja.

* **Tolvaj krónika.** *Finta* Mariska panaszt emelt a rendőrségen, hogy tegnap este felé amint a Széchényi téri kioszk előtt üldö-gélt egy padon, összes 20 korona pénzét ki-lopták a zsebéből. Panaszos panaszával egyide-jüleg keményen gyanuba fogta *Csonka* Katicza pinczérleányt és *Vincze* István fodrász segédet, kik mellette ültek a padon és egyéb iránt is baráti viszonyban vannak vele. Rendőrség a nyomozati eljárást folyamatba tette.

* **Találtak** tegnap délelőtt a Körözs-utczán több darab himzést (asztalfutó). Igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrség bűnügyi osztályában.

x **Tavaszi kelmékben**, ugyszintén más divatcikkekben gyönyörű választéka van Klein Menyhért előnyösen ismert fiatal kereskedő Szt.-László-téri (Holdas templom mellett) üz-letében, melyet meglepő olcsó árban árusít, a miért ajánljuk a t. vevőközönség figyelmébe.

x **A fiumei kávébehozatali társaság** fiók-üzlete már megnyílt. Legjobb kávék ott kaphatók, igen jutányos árak mellett.

Pannonia étterem és téli kert.

Első minőségű **Dréher-féle KORONA-SÖR**, termelőktől beszerzett **kitünő BOROK**; továbbá izletes villás-reggeli **zóna szerint is kiszolgálva 20 fillérért.**

Tisztelettel

KARNER GYULA vendéglős.

x Felhívjuk a t. olvasó közönség figyelmét **Mitteiler Ede** férfi-szabó mai számunkban közölt hirdetésére.

UJ

butor-ipartelep

Nagyvárad, Szent-László-tér
Rimanóczy-ház (Holdas templom mellett)
Telefon-szám az egész megyére: 584.

Butor ipar-vállalat!

Nagy raktár

modern szalon-, ebédlő-, háló-, fürdő-
szálloda és mindennemű tükör, réz
és vasbutorokban.

Saját műhelyemben készülnek
minden e szakmába vágó kárpitós,
asztalos stb. munkák legszolidabb ki-
vitelben, a legjutányosabb árak mellett.

Kiváló isztelellettel 1082.

Büchler Márton.

x **Lloyd orfeum** ma csütörtökön este nyílik meg, bátran mondhatni, hogy ily első-
rendű művészekből álló társulat még Nagy-
váradon nem volt. *Czinka* Panna czimbalom
művésznőt tánczoló kutyáival, valamint *Tacziannu*
Sándor nő imitátorát, csak nagy áldozatok árán
sikerült néhány estére szerződtetni. A többi

szerződtetett tagok is mind elsőrendű művészek
és művésznők, kik csak előkelő szinpadokon
lépnek fel. Kérjük a n. é. közönséget, hogy
társulatunkat ne tévessze össze holmi *tingli-
tanglival*, mert e kitünően szervezett társulat,
bármely fővárosi előkelő szinpadnak is diszére
vállik, czélunk az, hogy családok diszkrét szó-
rakozást találjanak előadásunkban. Előadás kez-
dete fél 9 órakor, bejárat a kapunál is. Kitünő
fagyalt, jégbe hűtött italok, hideg buffet, va-
lamint figyelmes kiszolgálásról Kurtág Dezső
jőhírű kávé gondoskodik. — A n. é. közönség
szives pártfogását kéri az igazgatóság.

TANÜGY.

Évvégi vizsgálatok a főgimná- ziumban.

A magántanulók vizsgálatai:

Június 14-én (szerdán) a magántanulók
írásbeli vizsgálat.

Június 15-én (csütörtökön) a magántanulók
szóbeli vizsgálat.

A nyilvános rendes tanulók vizsgálatai:

Június 5-én (hétfőn) d. e. 11—12-ig. Egész-
ségtan.

Június 6-án (kedden) d. u. 3—4-ig francia
nyelv.

Június 7-én (szerdán) d. u. 3—4-ig gyors-
írás, műének; d. u. 4—6-ig tornaverseny.

Június 13-án (kedden) a III. B-től—VII.
oszt. hittanvizsgálata.

Június 14-én (szerdán) az I. A-tól — III.
A oszt. hittani vizsgálat.

Június 16-án (pénteken) III. B osztály:
Földrajz, rajz, számtan, IV. osztály német, tör-
ténét; VI. osztály: Magyar, latin, g. p. irodalom.

Június 17-én (szombaton) I. (A) oszt. Ma-
gyar, latin; I. (B) oszt. Magyar, latin; II. (A)
oszt. Földrajz, természetrajz; III. (A) oszt. Föld-
rajz, számtan, rajz; V oszt. Magyar, latin, g. p.
irodalom, VII. oszt. Magyar, német, g. p. iro-
dalom.

Június 19-én (hétfőn) II. B. oszt. Magyar,
latin; III. (B) oszt. Német, történet; IV. oszt.
Természetrajz, mennyiségtan, rajz.

Június 20-án (kedden) I. (A) oszt. Föld-
rajz, természetrajz; I. (B) oszt. Számtan, rajz;
III. (A) oszt. Magyar, latin; V. oszt. Természet-
rajz, mennyiségtan; VI. oszt. Német, görög,
történet.

Június 21-én (szerdán) II. (A) oszt. Magyar,
latin; II. (B) oszt. Számtan, rajz; VII. oszt.
Mennyiségtan, természettan.

Június 23-án (pénteken): I. (A) oszt. Szám-
tan, rajz; I. (B) oszt. Földrajz, természetrajz;
II. (B) oszt. Földrajz, természetrajz; III. (A)
oszt. Német, történet; III. (B) oszt. Magyar,
latin; IV. oszt. Magyar, latin.

Június 24-én (szombaton): II. (A) Számtan,
rajz; V. oszt. Német, görög, történet; VI. oszt.
Mennyiségtan, természetrajz; VII. oszt. latin,
görög, történet.

Június 24-én (szombaton): d. u. 3 órakor
osztályozó értekezlet.

Június 26-án (hétfőn): d. e. 8 órakor év-
záró értekezlet.

Június 29-én (csütörtökön) d. e. 9 órakor
Te Deum . . .

A m. t. szülőket és tanügybarátokat ezuton
hivja meg

az igazgatóság.

— — —
Évzáró vizsga. Alulírott, mint kiküldött
iskolaszéki tag értesitem a szülőket és érde-
kelteket, miszerint a községi V—VI. osztályu
leányiskolák évzáró vizsgáinak határidejét a
következő napokon tüntetem ki és pedig az
ujvárosi örutczai iskolában f. évi június 6-ik
napjára d. e. 9 órára; a várad-váraljai iskolá-
nál pedig június hó 21-ik napjára d. e. 9 órára.
Nagyvárad, 1905. május hó 31. *Böszörményi*
Géza, biz. elnök.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Csütörtök: Constantin abbe. Ujházy Ede első fellépte.

Péntek: A pártütők, Ujházy Ede második fellépte.

Szombat: A Velencei Kalmár, Ujházy Ede harmadik fellépte.

Vasárnap: d. u. Peleskei nótárius; este A titok vigjáték Ujházy utolsó fellépte.

Ujházy Ede első fellépte. Ma este kezd meg Ujházy Ede a budapesti Nemzeti Színház kiváló művésze négy estére tervezett vendégszereplését a Szigligeti színházban. — A nagy művész ma este egyik legfényesebb szerepében a »Constantin abbé«-ban lép fel először. A vendégen kívül a többi főszerepet Angyal Ilka, Komáromy Margit, Szilágyi Berta, Örley Flóra, Tóth Elek, Palásthy, Tihanyi, Bérczi játsszák. — A mai est bérletben rendes helyárrakkal tartatik.

János vitéz. Ma csütörtök délután 3 órakor »János vitéz« kerül színre a Szigligeti színházban félhelyárak mellett. Gerlakival a czimszerepben.

Pártütők. Holnap pénteken Ujházy Ede II-ik vendégtelléptével színre kerül »A pártütők« Kislaludy pompás vigjátéka, amelyben a vendégművésznek kitűnő szerepe van. — Jegyeket erre az előadásra már d. u. 3 órától lehet előre váltani.

ZENE.

A zeneiskola hangversenye.

A nagyváradai zenekedvelők egyesületének nyilvános zeneiskolája ma csütörtökön délután négy órakor rendezi XX. a jelen tanévben harmadik hangversenyét, az Egyesület helyiségében (Nagypiacz-tér, községi polgári fiú-iskola-épület, II. emelet 31. ajtó) Belépő-díj: felnőtteknek 60 fillér, gyermekeknek 40 fillér. A zenekedvelők egyesületének tagjai és a zeneiskola növendékei beléptidíjat nem fizetnek.

A hangverseny műsora:

1. Singelée J. B. Ábránd a »Lucia« című operából. Zongorakíséret mellett hegedűn előadja: Glück Antal.

2. Bellini »Romeo és Julia« nyitány, zongorán négy kézre előadják: Bendre Róza és XXX.

3. Block József »III. Magyar Ábránd« hegedűn előadja: László József.

4. Dankó »Magyar dalok« czimbalmon előadja: Stern Gizike.

5. Wagner R. »Dal az esti esillaghoz és bucsujárókkara« a »Tannhauser« című operából. Zenekar:

Előadják, hegedűn: Bérczi Erzsike, Bérczi Mariska, Bleyer Stefánia, Buzás József, Ferenczy József, Fischer Mór, Gaál Izabella, Gergely Piroska, Glück Antal, Grünfeld Ilona, Grünsberger Ferencz, Herkner Zoltán, Kertész Imre, Klein Emil, Kolozsvári Sárika, Kovács Ilona, Krausz Irma, László József, Lichtmann Jenő, Pásztor Jenő, Pollák Arthur, Pongrácz Margit, Réz István, Stigel Kálmán, Stern Miklós, Szultán Gergely, Tyll Emma, és Winkler Lajos. Brácsos: Mazalik Alfréd. Kisbőgőn: Békési Leó, Mazalik Ernő, és Réz László, Nagybőgőn: Mazalik Nándor, Fuvolán: Mazalik Győző. Zongorán: Kemenszky Margit, és Nagy Kornélia. Harmoniumon: Békési Piroska.

6. Székely J. 14-ik »Ábránd« zongorán előadja: Katona Ilonka.

7. Mozart W. A. »Szónáta« (Allegro, Vivoce, Andante rostentő. Rondó.)

Zongorán és hegedűn. Előadják, zongorán: Mazalik Nándor, hegedűn: Mazalik József (tanár.)

Igazságszolgáltatás.

Ítélet a péterszegi gyilkosságban.

A nagyváradai királyi törvényszék tegnap hozott ítéletet a péterszegi kettős gyilkosság bűnperében. Tegnap délelőtt, a tárgyalás harmadik napján a védbeszédre került a sor: Rádl Ödön és dr. Dési Géza védők ártatlanoknak tartják védenőiket a terhükre rótt bűncselekményben és kéri az esküdteket, hogy a két vádlottat *nem bűnösnek* mondják ki. Baróthy Pál királyi alügyész rövid replikája és Csulyok Béla dr. elnöki rezuméje után az esküdtek határozathozatalra vonultak vissza.

Az esküdtek halált okozó súlyos testi sérítés büntetésében mondták ki bűnösöknek a vádlottakat, melyért Ékes Józsefet 2 évi, Szegedy Balázst pedig 1 és fél évi fegyházra ítélték.

TÁVIRATOK.

Tisza Bécsbe megy.

Budapest, május 31. (Saját tud. táv.) Illetékes forrásból jelentik, hogy gróf Tisza István holnap Bécsbe megy a királyhoz jelentést tenni a helyzetről.

Keglevich végrendelete.

Budapest, május 31. (Saját tud. táv.) Gróf Keglevich István általános örökösévé Lánczy Ilkát, a Nemzeti színház művésznőjét tette. Azt hagyta továbbá, hogy holttestét égezzék el, ha pedig ez nem lehetséges, akkor Rákón temessék el.

Tisza perben.

Budapest, május 31. (Saját tud. táv.) A bíróság Tisza sajtópörében elutasította a vádlott bejelentett semmiségi panaszát.

A háboru.

Roszdesztvenszky nem halt meg.

Budapest, május 31. (Saját tud. távirata.) A Standardnak azt táviratozzák Pétervárról, hogy Roszdesztvenszky felesége táviratot kapott, melyben férje arról értesíti, hogy él, ám-bár fején, hátán és altestén veszedelmesen megsebesült. Most már részletesen leírják a lapok a csatát. Rémületes és idegrázó volt a két flotta tüzérségi harca s borzalmas a hatás, mikor a japán torpedóhajók egymás után szakadatlanul egyik ellenséges hajót a másik után pusztítottak el. Az orosz hajók a legnagyobb zavarban menekültek, saját hajóikkal összeütköztek, felborították a menekülő csónakokat.

A japán hajók egyrésze üldözte az ellenséget, más része megmentette a menekülő oroszokat.

A békehirekről még semmi hír. A czár — mint a Times írja — még hétfőn miniszteri tanácsot tartott Carszkojeszelóban, hogy mit határoztak nem tudni, de ennyi kiszivárgott; elhatározták, hogy a katasztrófát tudatni fogják a néppel, mert úgy se lehet megakadályozni. A tanácskozáson Pobjedovszér is részt vett.

A katasztrófa sokkal érzékenyebben sújtja a pétervári kormány köröket, mint más vereség, mert Roszdesztvenszky tisztjei, akik majdnem mind elpusztultak, a pétervári főnemesi családból kerültek ki.

A béke feltételei.

Budapest, május 31. (Saját tud. táv.) A japánok a békekötésért harmadfél milliárd kártérítést, Szanghaling sziget átadását és Koreában a japán főnhatóság elismerését követelik.

Budapest, május 31. (Saját tud. táv.) Az összes orosz csatahajók kettőt kivéve japán fogságba estek. A hajókat már japán kikötőbe vitték.

Roszdesztvenszky fogságban.

Budapest, május 31. (Saját tud. táv.) A japánok elfogták azt a hajót a melyen a súlyosan sebesült Roszdesztvenszky tengernagy volt. Több orosz tiszt is fogságba esett.

REGÉNYCSARNOK.

PENELOP.

63.

Angol regény.

A levelet ölébe tette s az eget nézte. Esett az eső, de a nap is sütött s a fák olyanképpen tűntek fel, mintha ezüst hálóval volnának bevonva.

A faszor felől léptek zaja hallatszott s egy férfit látott az ablak alatt elsurran. — A Penelop arczán a meglepetés édes öröme sugárzott, a mint szeme a Daubeny Everard sötét szemével találkozott.

Néhány pillanat mulva előtte állt a festő. — Azt hiszem, felesleges kérdeznem, hogy örülsz-e jöttömön, — mondá azon a dallamos lány hangon, a melyet Penelop olyan jól ösmert, — kiolvastam szemedből, hogy szívesen látsz.

— Megyek, megmondom Chartres néinek, hogy ön itt van, — mondá a leány, kezét az ifju kezéből kivéve.

— Azt semmiért se tedd — szólt a festő. Mi szükségem van nekem Chartres néire; nekem egyedül csak reád van szükségem. Oh, drágám, milyen kegyetlenül hosszú és unalmas volt az idő, melyet nálad nélkül töltöttem!

Átölelte s aztán szép arczával gyengéden érintve a leányét ezt mondá:

— Penelop, én nem tudok nálad nélkül élni. Édesem, ne várakoztass tovább, légy az enyém egészen az enyém.

Ha Everard azt mondta volna el, a mit valóban érzett, ugy az körülbelül ennyiből állott volna:

— Szükségem van a pénzedre, de nálad nélkül nem kaphatom azt meg.

Még soká, nagyon soká kell egymásra várakoznunk, — mondá Penelop, piruló arczczal bontakozva ki az ölelő karokból.

— Fájdalom, tudom, — mondá Everard, a leány mellé ülve — de ha lehet, rövidítsünk rajta, édesem.

Penelop lesütött szemmel hallgatott.

— Szívemből sajnálom, hogy ebben látlak, — folytatá Everard, a leány gyászruháját érintve — és értem, hogy halavány orczád! — De édesem, nem szabad ám azért örökké busulnod. — Jőjj hozzám, én megvigasztallak.

— Csitt — még nem illik efféle dolgokról beszélni! — A leány ajka remegni kezdett.

— Nézd, mit hoztam neked, — szólt az ifju, miközben egy kis ékszerdobozt vett ki a zsebéből. — Egy képem árán vettem, — folytatta — s egy türkisz-köves gyűrűt huzott a leány ujjára. — No hát köszönd meg, — mondá hozzáhajolva, sötét szemével mélyen a leányéba nézve.

— Oh, Everard! — Ez volt minden, a mit a Penelop rebegni tudott, de ragyogó szeme sokkal többet fejezett ki.

Hogy elképzelte kedvesét, korán kelve, későn fekve, éjjel-nappal festve, hogy ezt a gyűrűt megvehesse neki. — Nem is álmolta, hogy ez a kis gyűrű valamikor az Aliczé volt ki Everardnak cserébe adta azért, melyet most is az ujján viselt s melyet Everard csakugyan egyik festményének az árából vásárolt és a melyet Alicze naponként számtalanszor emel az ajkához.

Es ime most egy másik leánynak mondja el ugyan azokat az édes szavakat, melyeket egykor neki mondott és éppen úgy, mint Alicze Penelop is elhiszi azokat.

De Penelop megígérte Algynak, hogy próbára teszi kedvesét; tehát az arczába nézett s így szólt:

— Megmondjam-e, mit mondott Algy?

— Kétségkívül egy csomó gorombaságot, — mondá a festő erőltetett nevetéssel. — Algy azért gyűlöl engem, mert a barátját miattam elhagyta. — Nemde?

— Everard, ha szegény volnék — ha sémim sem volna a világon — akkor is éppen úgy szeretne, mint mostan?

— Ha ugyan az lehetséges volna, — akkor még sokkal jobban szeretnék, mint most. Oh, Penelop, hallgass meg, mig elmondok neked, hogy az első pillanattól kezdve, a mint megláttalak, mennyire szerettelek! — Minden nap küzdöttem magamban és igyekeztem ianen elmenni; de nem tudtam, — rábbá tettél. — Akkor aztán megfogattam, hogy ha belehalok is a hallgatásba, még akkor sem árulom el szerelmemet. Tudod, mennyire megtartottam fogadásomat, oh, édesem, bár szegény volnál, hogy érted dolgozva bizonyíthatnám szavam igaz voltát! — Mily szívesen táradnék éjjel-nappal, hogy e kis kezekre drága gyűrűket tehessek, hogy feleségemet selyembe s bársonyba öltöztethessem! — Penelop, ha ezt tehetném, ugy-e nem kételkednél többé szerelmemben?

— Most sem kételkedem, — suttogá a leány lassu hangon, az ifju szemébe nézve s édes, csalárd szavait hallgatva.

(Folyt köv.)

NYILTTÉR.

Bumbera Imre
polgári- és papi szabó.
Nagyvárad, uj „Bazár“-épület színház oldal.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség és Főtisztelendő papság becses tudomására hozni, hogy a **legújabb divatu** és a **legjobb minőségű tavasz-i** szöveteim raktáron vannak, mely-ekből a legújabb és legelegánsabb szabás szerinti ruhákat készítem nagybecsű megrendelőimnek.

Különösen felhívom a Főtisztelendő papság figyelmét **sima, fekete** áruimra, melyekből nagy raktárt tartok a **Főtisztelendő papság részére**. Allandóan nagy választék **reverenda czimáda** és egyházi **kvadrátusokból**. Birétum, capuczin, camaura, továbbá **Muczétuma** legszebb és finomabb selyemből. Továbbá egyedül raktára a mai idény legszebb és legczélszerűbb **hit, remény, szeretet övének** (cingulus), mely egyedül **csak nálam** **szerezhető be**.

Midőn a Főtisztelendő papság és a nagyérdemű közönség becses pártfogását kérem föl kell említenem, hogy elvem mindig a jó munka jutányos ár volt, melytől eltérni a jövőben sem fogok.

Nagybecsű megrendeléseiket kérve, maradtam kitűnő tisztelettel:

Bumbera Imre,
polgári- és papiszabó.

Meghívó.

A Szent László-nyomda részvénytársaság 1905. június hó 15-én szerdán d. u. 6 órakor a Kath. Körben tartja

évi rendes közgyűlését,
melyre a t. részvényeseket ez uton hívja meg

az igazgatóság.

A gyűlés tárgyai:

1. Az 1902. év mérlege és az igazgatóság jelentése az üzletév eredményéről.
2. A felügyelő-bizottság jelentése a mérleg vizsgálatáról.
3. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság megbízatásának lejártával öt igazgató, három felügyelő és egy felügyelő biz. póttag választása három évre.

JEGYZET. A mult hó 31-ére hirdetett közgyűlésen határozat képes számban nem jelentek meg a részvényesek. Az alapszabályok 19. §-a értelmében ez újból hirdetett közgyűlésen a jelenlevők határoznak, tekintet nélkül az általuk képviselt részvények számára.

Czukrászda-megnyitás.

Van szerencsém az igen t. közönséget értesíteni, hogy a mai kornak megfelelően berendezett

czukrászdámat
a Bémer téri Klshidőnél (Róth-féle ház)
már megnyitottam.

Czukrászdámban, ahol rendkívül diszes, elegáns helyiségek állnak a közönség rendelkezésére, naponta a

legfinomabb fagyaltal, jeges kávéval, különféle finom czukrász-süteményekkel, tortákkal szolgálhatok, Lakadalmi és zsur sütemények a legjutányosabb árban kaphatók.

A t. közönség szives támogatását a legmélyebb tisztelettel kéri.

Molnár Henrik.

Katonazenea Bazárban.

Ma a
37-ik gyalogezred zenekara

a
„Bazár“-vendéglő
kert helyiségében
hangversenyt

rendez.

Tisztelettel:
SZAUER és DOLGOS,
vendéglősök.

Pártoljuk a honi ipart!
Az „Első nagyvárad
czipő- és csizmagyár”
Moskovits Farkas és Tsa
kicsinybeni eladási üzletében.
(Kossuth-utca, régi rendőrségi épület.)
helyi kis iparosok által készített kézmunka czipők kaphatók eredeti gyári szabott áron, hol mindenféle nagyságban készülnek és nagy választékban raktáron vannak.
Tisztelettel:
Moskovits Farkas és Társa.
Telefon: 417.
Szabott áruk.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határidői.

Budapest, máj. 31.

Buza máj.-ra	— — — —	16.34
Buza okt. —	— — — —	34.—
Rozs okt.-re	— — — —	26.—
Tengeri májusra 1905.	— — — —	72.—
Zab ápr.-ra	— — — —	14.30
Repeze aug.-ra	— — — —	80.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1905 máj. 31-án.

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	118.—
Magyar koronajárdék 4%	— — —	97.90
Magyar koronajárdék 3 $\frac{1}{2}$ %	— — —	89.15
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — —	98.50
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — —	98.50
Magyar nyereségy sorsjegy-kölcsön	— — —	224.—
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	— — —	1.70
Osztrák járadék papírban	— — —	100.40
Osztrák járadék ezüstben	— — —	10.1—
Osztrák járadék aranyban	— — —	1.20
Osztrák korona járadék	— — —	100.50
1860. oszt. államsorjegyek	— — —	159.—
Osztrák-magyar bankrészvény	— — —	16.50
Magyar hitelbank részvény	— — —	780.50
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	666.25
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — —	665.—
20 frankos arany (Napolendor)	— — —	19.07
Német birodalmi márka	— — —	117.32
London vista	— — —	240.30
Páris vista	— — —	95.35
márkás 20 arany	— — —	23.47

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Előleges jelentés!

Van szerencsém Nagyvárad város mélyen t. közönséget értesíteni, hogy a legközelebbi **napokban megérkezik az első magyar**

Kolosseum-Czirkusz

mely 50 első művész és művésznökből van szervezve és saját **elsőrangú zenekarral**. A **Czirkusz a Nagypiac téren** amerikai módon lesz felállítva a legjobb vizmentes ponyvából 1500 személy kényelmes befogadására a berendezés a legdiszesebb és minden időjárás ellen védve.

Bővebbet a napi falragaszok.

Kiváló tisztelettel:

Horváth,
igazgató.

Butorvásárlók figyelmébe!

Olcsó

BUTOR

gyári árban, kezeség mellett
háló-, ebédlő-, szalon és uriszoba
berendezések, valamint egyes butor-
darabok a

Magyar Műbutorgyár
Részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő-utca elején.

Üzletvezető: **PORJESZ HERMAN.**

Teljes lakás-, kávéház- és szálloda-
berendezések műipari vállalata.

Kivánatra rajzok és költségvetések.

Nagymagtár kiadó.

Várad-Velenczén, a volt Wein-
berger-féle telepen. Ertekez-
hetni a **KALAPGYARBAN**
Friedländer Hermannál. Telefon: 143.

Biharmegyei Takarékpénztár

Zálogháza

Kossuth-utca

**Kölcsönt ad: érték papi-
rokra, ékszere-
kre, ipariciklikre és ingó,
ságokra** a legolcsóbb kamatláb mellett-
a fürdő-évad beálltával elfogad minden-
féle értékeket jutányos őrzésdíj mellett

„Nagyváradai Hitelbank“

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 év
időtartamra a legolcsóbb kamatláb
és a legelőnyösebb feltételek mellett

törlesztéses jelzálogkölesönöket nyújt,

amelyeket a legrövidebb idő alatt fo-
lyósít. Kölsönkérő részről hiteles
telekkönyvi kivonat, kataszteri bir-
tokiv és esetleg községi becsü-bizo-
nyítvány mutatandó be. Drágább
kamatozású kölcsönöket bélyeg és
illeték-mentesen convertál.

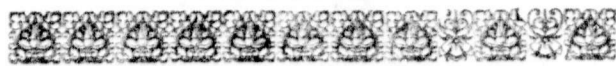
Elfogad betétkönyvecskére és folyó
számlára:

6 hóig elhelyezett **5°-os** kamatot
összeg után **5°-os** fizet

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat

Értékpapírok, ékszerek és terményekre

előleget ad. **Az igazgatóság.**

Dr. Dreiszker J.

VIZGYÓGYINTÉZETE

és szanatóriuma

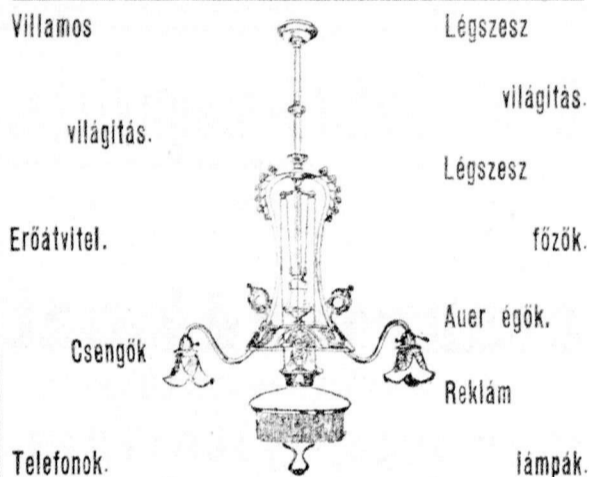
Kőszegen (Vas megye.)

Gyönyörű fekvésű. Egész éven át nyitva. Állandó orvosi
felügyet; igen jutányos ár; kitűnő ellátás. Legszébb
gyógyeredmények. Prospektus ingyen és bérmentve.

Ifj. Stern Sándor

villamos és légszesz
felszerelési vállalata
Bémer-tér 4. szám.

**Házak és villák
berendezése szakszerűen.**
Költségvetések díjtalanul.

Új sirkerítési osztály!

Grünwald Jenő

épület- és műlakatos

Nagyvárad, Uri-utca 39. (Saját ház.)

Telefon szám 434.

Vízvezetékek és csatornázások.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű
közönséget, miszerint 12 év óta fen-
álló elsőrendű épület- és műlakatos-
műhelyemben egy külön osztályt léte-
sítettem

kizárólag sirkerítések

készítésére, melyben eredeti minták, a
legegyszerűbből a legdiszesebb kivite-
lűekig készületben vannak, továbbá
vagy 2000-féle mintarajz áll a n. é. kö-
zönség rendelkezésére, melyből tetszés
szerint választhat.

Az árak tekintetében pedig a leg-
olcsóbb vagyok.

Költségvetéseket ingyen készítek.

A n. é. közönség eddigi bizalmát
megköszönve, kérem ez új vállalatom-
ban is szíves pártfogását, vagyok

1185. kiváló tisztelettel

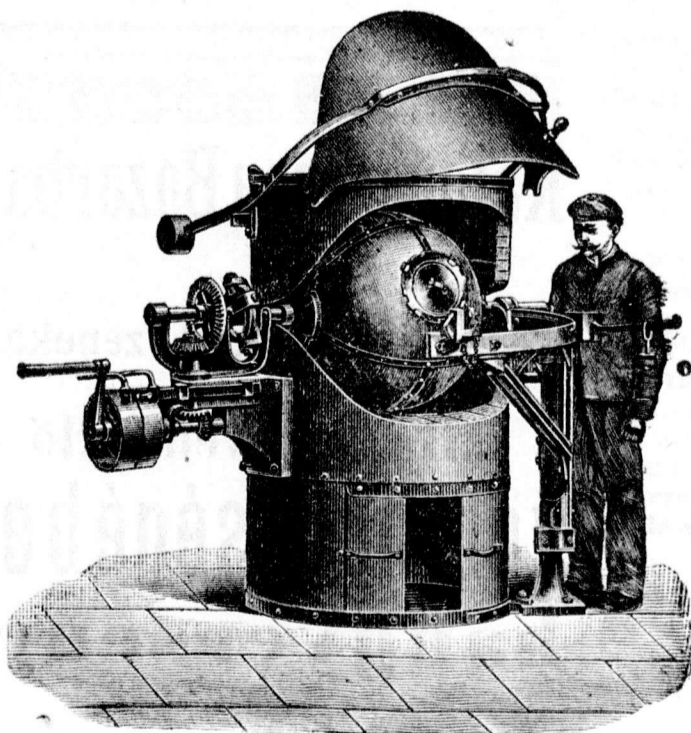
Grünwald Jenő,
épület- és műlakatos.

Új rendszertű asztalaku takaréktűzhelyek.

Mindennemű lakatos munkák és javítások.

Egy szép nagy tágas sarok
üzlethelyiség élénk forgalmu
helyen **1905 november 1-től,**
egy udvari magtár **1905 aug.**
1-től kiadó. Ertekezhetni a pol-
gári takarékpénztárnál (Kos-
suth-utca.)

Első nagyváradai szabadalmazott gőz kávépörköldé.

Van szerencsém a n. é. vevő-
közönség becses tudomására hozni,
hogy a jelen kor igényeinek min-
den tekintetben megfelelő és a **há-
ziasszonyok könnyebbségére**
szolgáló

gőzkávépörköldét

állítottam fel, hol is mindennap kü-
lönféle **különleges kávéfajok**
összetételéből a legfinomabb kávé-
vegyületet állítom elő. Gondoskod-
tam arról is, hogy a pörkölés után
minden idegen szag, hogy hozzá ne
férhessen, erre a célra szabadalma-
zott **légmentes tartályt szerez-
tem be,** különböző fajok elhelye-
zésére, melynek megtekintésére fel-
hívom a n. é. közönséget.

Együttal szíves tudomásul adom,
hogy több külföldi czéggel nagyobb
vétel után azon kellemes helyzetbe
jutottam, hogy bármely **külföldi**

czéggel versenyezhetik úgy árban, mint árban **te a és rumban.** Teát különként 5 ko-
ronától kezdve, rumot pedig literenkint 2 koronától feljebb. Továbbá a bötti idényre min-
dennemű **saját és hal,** — **hidegen ütött lenmagolaj, carfiol és mindennap**
fiss vadsertés kapható.

Arjegyék kívánatra ingyen!

KÁDÁR JÁNOS, fűszer és cse-
mege üzletében.

Ujonnal berendezett üzlet!

Wallerstein Fülöp Fiai cég

(B é m e r - t é r .)

Üzletünket kézmű-, divat-, rövid-, és diszárakkal **egész ujjonnal** berendeztük, van szerencsénk a t. vevő közönségnek erről részbeni és rövidkivonatu árjegyzékünket szíves áttekintés végett bemutatni.

Elvünk ezután is finom minőségű árukat olcsó szolid szabott árak mellett kiszolgálni.

Árjegyzék kivonat:

Ruha szövetek 120 széles métere már 30 krtól kezdve.
Tiszta gyapju szövetek 120 széles minden színben 50 krtól 1 frt 50 krig.
Costüm kelmék 140 széles métere 1 frttól 4 frtig.
Grenadínok minden divatos színben 120 széles 1 frt 25 kr.
Musslinok nyári ruháknak nagyon alkalmas tiszta gyapju métere 1 frt.
Legújabb félgypju delainek 28 kr.
Legújabb gyapju delainek 45 krtól 55 krig.
Valódi francia delainek 65 krtól 75 krig.
Selyem árukban Glória minden szín 50 kr.
Pongis minden szín 68 kr.

Luisin, mevrélieu, minden szín elsőrendő 1 forint.
Messalin minden divatos szín 1 frt 40 kr.
Blous Selymek már 50 krtól kezdve 3 frig.
Fekete ruhának való selymekben nagy választék minden árban.
Különlegesség 120 széles Saten de Lyon métere 3 frt 50 kr.
Mosó áruk karton, zephir és levantinok 25 krtól kezdve legjobb kivitelben.
Mindenféle bélésaruk.
Nagy raktár vászon, chiffon és kész fehérneműekből.
Dus raktár szőnyeg, függöny és paplanokban.

A tisztelt közönség nagybecsű bizalmát, melyet eddigi jutános árainkkal és szolid kiszolgálásunkkal eddig is szerencsések voltunk kiérdemelni továbbra is kérjük, vagyunk

kiváló tisztelettel

Wallerstein Fülöp Fiai.

ROSENBERG IZSÓ

czementárugyára, beton-, vasbeton- és aszfaltipar-vállalata

Telefon : 67. szám.

N a g y v á r a d.

Telefon : 67. szám.

Kizárólagos képviseltek:

a „Beocsinyi Czementgyári Unió“ gyáraitól
 a „Magyar Aszfalt Részvénytársaságtól“
 a „Heunebique“-féle vasbeton rendszerből.
 (Dr Zilinski Szilárd műegyetemi magántanár tervei szerint.)

az „Eternit-művek“ szab. azbeszt-pala gyártmányaiából stb.

Ajánlkozik mindennemű

beton és vasbeton aszfaltozás és aszfalt elszigetelési és »Eternit«-pala fedési munkálatok kivitelére.

C s a t o r n á k a t

saját gyártmányu, kívül-belül iszapolt, vízhatlan betoncsöveivel eszközöl. — — — — —

Raktárt tart:

Első rendű Beocsini-, Portland- és Román-czementből.
 » » Egeresi szobrász és alabastrom-gipszből.
 » » Aszfalt fedéllemez és elszigetelő-lemezekből.

Saját gyártmányu diszes czementlapok és
 ————— műkövekből. —————

Világhírű
előpataki gyógyviz

Számtalan előismerő nyilatkozat, a kik ennek használata után a legjobb egészségnek örvendenek! Különösen ajánlható a következő bántalmaknál:

1. **A gyomor és belek idült hurutjainál, gyomorgörcs, gyomorégésben** a tulságos nyálka és savképződéssel járó emésztési zavarokban, gyomor- és szélszában, hányaloknál.

2. **Altesti vérbőségben, vérpan-gásban, aranyérben** s az ezzel járó rásztkór s kedélykór szokásos székre-kedéséinél.

3. **Máj- és lép-daganatokban**, az epe kivezető csöveinek hurutos bántalmainál, sárgaságban, epekövekben, a pozsgérj és váltólázakból származott lépda-goknál.

4. **Fejlődési sáphórbán** s az ezen al-puló hószám zavaroknál, a görvéllykór torpid alakjainál s különösen vérsze-génységi állapotoknál.

5. **A vesék és húgyhólyag hurutos bántalmainál**, a kezdődő húgykő és fő-vény-lerakódás eseteiben kitűnő húgy-savoldó.

6. **A méh idült tömüléseinél, dagai-nál, fehér folyás s rendetlen havad-zásnál.**

7. **A nemi részek gyengeségeiben.**

8. **Angolkórbán**, egyáltalában gyer-mekeknél a szervezet ép és erős kifej-lődését vas és méz tartalmánál fogva meglepően elősegíti, egészséges embe-reknek is üdítő italul szolgál, s külö-nösen borral vegyítve a háztartásoknál általános használatban van.

Egyedüli főraktár Biharmegye részére

Maár és Szabó

fűszer-, csemege- és ásványvizek kereskedése
NAGYVÁRADON.

HIRDETÉSEK

jutányos árban

felvétetnek a

„TISZÁNTUL“

kiadóhivatalában.

Hirdetmény.

A helybeli helyőrség legénységének kezelőségénél
f. évi június hó 14-én délelőtt 9 órakor
az 1905 évi július 1-től Deczember 31-ig
terjedő időtartamra szükséges

**hüvelyes vetemények, burgonya, fűszer, zsemle
és zsemlemorzsa**

szállításra versenytárgyalás tartatik.

A közelebbi feltételek naponként d. e. 10—11 óráig a kezelősegi
irodában (vár) megtekinthetők.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

értési a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3-4 watt fogyaszt-
közönséget, hogy tással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron
kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, homályos (matt), színes
fényképző lámpák és mindenemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kart-ll áron
kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyer-
gyánként 1-5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári
ivlámpák árak mellett.

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

villamosvilágítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámpák kezelését, hozzávaló
szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkákat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetések ingyen.

Zöldfa kávéházzal szemben meglepő **árengedmény.**

MEGVETTÜK A

SZABÓ TESTVÉREK

mindkét rőfös és női divatáru üzletét a Zöldfa-utcán.

Teljes eladásra kerül mindkét áruraktár.

Ez alkalommal fon- **költözködési idény alkalmával** eladásra kerülnek: *Futó- és szobaszőnyegek, ágyteri-
tos tudni való, hogy tők, függönyök, paplanok, asztalneműek, ágyhuzatok,
schiffonok és rumburgi vásznak, női és férfi kész fehéreneműek, divatos nap, és esőernyők, finom szövetek
és más száz meg száz divatcikk.*

KOVÁCS L. és TÁRSA Nagyvárad, Zöldfa-utca, Zöldfa-
kávéházzal szemben.

Üzleti helyiségek kiadók!

Üzleti állványok eladók!